

GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ HOẠT ĐỘNG CHUYỂN GIAO KHOA HỌC CÔNG NGHỆ TẠI KHOA KINH TẾ - LUẬT, TRƯỜNG ĐẠI HỌC TIỀN GIANG

Phan Thị Thanh Thuý
Trường Đại học Tiền Giang

Tóm tắt: Sự phát triển mạnh mẽ của khoa học - công nghệ cùng với sự xuất hiện nền kinh tế tri thức đã tạo ra nhiều thời cơ và thách thức cho tất cả các lĩnh vực, trong đó có lĩnh vực giáo dục, đặc biệt là giáo dục đại học. Để hoàn thành mục tiêu nâng cao chất lượng giáo dục thì một trong những nhiệm vụ trọng tâm của cơ sở giáo dục đại học đó là hoạt động nghiên cứu khoa học. Đồng thời, Luật Giáo dục đại học có quy định về vai trò và trách nhiệm của giảng viên trong các cơ sở giáo dục đại học, ngoài nhiệm vụ giảng dạy thì giảng viên còn có nhiệm vụ nghiên cứu khoa học. Trong thời gian qua, hoạt động nghiên cứu khoa học của giảng viên đã được chú trọng và quan tâm, điều này thể hiện qua số lượng sản phẩm nghiên cứu khoa học có giá trị đáng kể. Tuy nhiên, việc chuyển giao kết quả nghiên cứu đưa vào ứng dụng trong thực tiễn cuộc sống chưa mang lại hiệu quả. Xuất phát từ lý do trên, bài viết đề xuất giải pháp nâng cao hiệu quả hoạt động chuyển giao khoa học công nghệ tại Khoa Kinh tế - Luật nói riêng và trường Đại học Tiền Giang nhằm nâng cao chất lượng sản phẩm nghiên cứu khoa học góp phần phát triển kinh tế - xã hội cho địa phương và trong cả nước.

Từ khóa: chuyển giao khoa học công nghệ, nghiên cứu khoa học, Khoa Kinh tế - Luật, Trường Đại học Tiền Giang.

SOLUTIONS TO IMPROVE THE EFFICIENCY OF TECHNOLOGY TRANSFER ACTIVITIES AT FACULTY OF ECONOMICS AND LAW, TIEN GIANG UNIVERSITY

Phan Thi Thanh Thuý
Tien Giang University

Abstract: The strong development of science and technology along with the emergence of a knowledge-based economy has created many opportunities and challenges for all fields, including education, especially higher education. To achieve the goal of improving the quality of education, one of the key tasks of higher education institutions is scientific research activities. At the same time, the Law on Higher Education stipulates the roles and responsibilities of lecturers in higher education institutions. In addition to teaching tasks, lecturers also have the task of scientific research. In recent times, scientific research activities of lecturers have been focused and concerned, which is reflected in the number of scientific research products that have increased significantly. However, the transfer of research results into practical application has not been effective. Based on the above reasons, the article proposes solutions to improve the efficiency of science and technology transfer activities at the Faculty of Economics and Law in particular and Tien Giang University in order to improve the quality of scientific research products, contributing to the socio-economic development of the locality and the whole country.

Keywords: technology transfer, scientific research, Faculty of Economics and Law, Tien Giang University.

Nhận bài: 13/04/2025

Phản biện: 13/05/2025

Duyệt đăng: 17/05/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Khoa Kinh tế - Luật được thành lập theo quyết định số 615/QĐ-ĐHTG ngày 26 tháng 10 năm 2015 của Hiệu trưởng Trường Đại học Tiền Giang. Tiền thân của Khoa là Khoa Kinh tế - Xã hội được thành lập theo Quyết định số 24/QĐ-ĐHTG ngày 31 tháng 10 năm 2005.

Tính đến tháng 5/2025, Khoa có 56 giảng viên (GV) trong đó có 08 Tiến sĩ, 11 nghiên cứu sinh, 37 thạc sĩ thuộc 06 bộ môn gồm bộ môn: Kế toán, Quản trị kinh doanh, Tài chính, Kinh tế, Luật và Du lịch. Đội ngũ giảng viên (GV) của Khoa đáp ứng được các yêu cầu về giảng dạy, nghiên cứu khoa học, phục vụ cộng đồng, đồng thời luôn có ý thức nâng cao trình độ chuyên môn trong thực hiện nhiệm vụ của GV.

Khoa được đảm nhận quản lý, đào tạo 06 chuyên ngành trình độ đại học: Kế toán, Quản trị

kinh doanh, Tài chính – Ngân hàng, Kinh tế, Luật và Du lịch; với quy mô đào tạo 1760 sinh viên. Khoa có nhiều ngành đào tạo thu hút được nhiều sinh viên đăng ký xét tuyển nên hàng năm tỷ lệ tuyển sinh của Khoa đạt và vượt chỉ tiêu [2]. Đây vừa là cơ hội vừa là thách thức cho đội ngũ GV của Khoa trong thực hiện nhiệm vụ đào tạo, đảm bảo chất lượng cũng như việc nâng cao trình độ chuyên môn, học thuật. Vì vậy, bên cạnh mục tiêu về hoạt động đào tạo, Khoa cũng chú trọng và quan tâm đến mục tiêu cần đạt được về hoạt động nghiên cứu khoa học (NCKH) của GV theo chức năng, nhiệm vụ được quy định tại Điều 11 của Quyết định 75/QĐ-ĐHTG ngày 01/02/2021 của Hiệu trưởng Trường Đại học Tiền Giang (ĐHTG), cụ thể như sau:

Xây dựng các định hướng nghiên cứu khoa

học công nghệ phối hợp với tiềm năng và khả năng triển khai nghiên cứu của đội ngũ giảng viên thuộc Khoa;

Tổ chức triển khai các hoạt động nghiên cứu gắn với đặt hàng nghiên cứu khoa học của Trường, doanh nghiệp, ngành, địa phương;

Chủ động khai thác và tham gia thực hiện các đề tài, dự án trong khuôn khổ hợp tác quốc tế phù hợp với hoạt động nghiên cứu của đội ngũ giảng viên trong Khoa;

Thực hiện các hoạt động gắn đào tạo với nghiên cứu khoa học, sản xuất kinh doanh trong khuôn khổ hợp tác giữa Khoa và tổ chức khoa học công nghệ ngoài Khoa.

Tuy nhiên, nhìn chung hoạt động NCKH của GV còn chưa đồng đều giữa các Bộ môn thuộc Khoa, có một số GV dư rất nhiều công trình NCKH nhưng cũng còn nhiều GV thiếu công trình NCKH theo quy định tiêu chuẩn của chức danh, chức vụ. Đặc biệt, kết quả sản phẩm NCKH được nghiệm thu nhưng chưa được chuyển giao công nghệ, chưa được ứng dụng vào thực tiễn sản xuất và đời sống.

Chính vì vậy, trong thời gian tới, Khoa cần tìm ra giải pháp nhằm đẩy mạnh hơn nữa hoạt động chuyển giao khoa học công nghệ góp phần cùng với Nhà trường hoàn thành mục tiêu đến năm 2030, Trường ĐHTG sẽ trở thành một trong những trường đại học theo hướng nghề nghiệp ứng dụng có uy tín trong vùng Nam Bộ, là trung tâm đào tạo nguồn nhân lực, nghiên cứu khoa học, chuyển giao sản phẩm khoa học công nghệ và cung ứng dịch vụ có uy tín, chất lượng.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

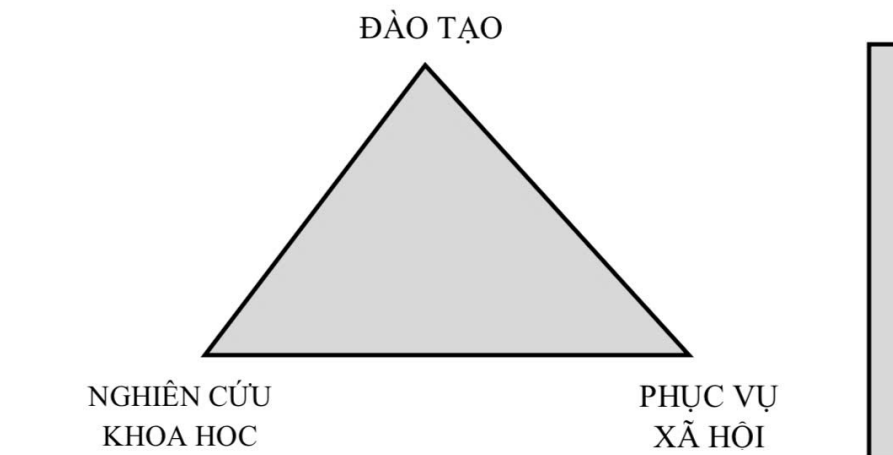
2.1 Tầm quan trọng của hoạt động nghiên cứu khoa học và chuyển giao khoa học công nghệ trong các trường đại học

Trong công tác đào tạo tại các trường đại học hiện nay, NCKH được xem là một trong những yếu tố quan trọng trong việc nâng cao chất lượng đào tạo, tạo ra nguồn nhân lực đáp ứng được nhu cầu ngày càng cao của xã hội. NCKH có tầm quan trọng đặc biệt trong giáo dục đại học vì không những góp phần nâng cao chất lượng đào tạo mà còn tạo ra những tri thức mới, sản phẩm mới phục vụ cho quá trình sản xuất và thực tiễn đời sống của xã hội. Nghị quyết lần thứ 2 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa VIII đã nêu: “Các trường đại học phải là các trung tâm NCKH, công nghệ, chuyển giao và ứng dụng công nghệ vào sản xuất và đời sống”.

Luật Khoa học và Công nghệ (năm 2013) cũng khẳng định: “NCKH là hoạt động khám phá, phát hiện, tìm hiểu bản chất, quy luật của sự vật, hiện tượng tự nhiên, xã hội và tư duy; sáng tạo giải pháp nhằm ứng dụng vào thực tiễn” [5].

Hoạt động đào tạo phải gắn kết với NCKH để tạo ra tri thức và sản phẩm mới; ứng dụng các kết quả nghiên cứu, chuyển giao công nghệ vào thực tiễn sản xuất và đời sống để phục vụ nhu cầu xã hội. Hoạt động NCKH luôn được các cơ sở giáo dục chú trọng và đầu tư, trong đó, GV có giữ vai trò chủ đạo trong hoạt động này. Việc ứng dụng tri thức thông qua NCKH hoặc sáng kiến kinh nghiệm của GV ở các trường đại học sẽ làm gia tăng tiềm năng của Nhà trường nhằm đáp ứng yêu cầu của xã hội hiện đại.

Với xu hướng toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế, thì giáo dục đại học không chỉ có chức năng nhiệm vụ đào tạo thế hệ tương lai với phương pháp truyền đạt kiến thức mà cần phải tiến gần đến nhiệm vụ nghiên cứu khoa học và ứng dụng công nghệ trong dạy học. Có thể khái quát mô hình trường đại học trong thời đại mới như sau:

Hình 1: Ba chức năng cơ bản của trường đại học hội nhập [1-tr18]

Hoạt động NCKH của GV được xem là con đường hiệu quả nhất để nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ và phát triển năng lực sư phạm. Theo quy định, hoạt động NCKH và chuyển giao kết quả nghiên cứu của giảng viên là một trong hai tiêu chí để đánh giá chất lượng của các cơ sở giáo dục trong việc nâng cao, đảm bảo chất lượng đào tạo.

Như vậy, chúng ta có thể hiểu, chuyển giao kết quả NCKH có nghĩa là chuyển giao các phát minh, sáng kiến, giải pháp hữu ích, báo cáo sản phẩm khoa học... vào trong thực tiễn của doanh nghiệp hoặc vào giảng dạy nhằm mang lại giá trị cho doanh nghiệp và cộng đồng. Đặc biệt, sự gắn kết giữa phát triển kinh tế - xã hội và khoa học công nghệ ngày càng chặt chẽ thì NCKH và phát triển công nghệ không thể tách rời việc ứng dụng kết quả vào cuộc sống.

2.2. Đề xuất giải pháp tăng cường hoạt động nghiên cứu khoa học và nâng cao hiệu quả chuyển giao công nghệ tại Khoa Kinh tế - Luật, Trường Đại học Tiền Giang

2.2.1. Hình thành nhóm NCKH và xây dựng các định hướng phối hợp với tiềm năng và khả năng triển khai NCKH của đội ngũ giảng viên thuộc Khoa

Thời đại công nghệ 4.0 và chuyển đổi số đang từng bước được áp dụng trong tất cả các lĩnh vực thì hoạt động NCKH và chuyển giao KHCN ngày càng được xã hội quan tâm, nhằm đưa các thành tựu KHCN ứng dụng vào thực tiễn phục vụ cho đời sống con người. Điều 55 của Luật Giáo dục Đại học (2012) có quy định về nhiệm vụ NCKH của GV trong các cơ sở giáo dục đại học là “Nghiên cứu, phát triển ứng dụng khoa học và chuyển giao công nghệ, bảo đảm chất lượng đào tạo” [4]. Theo đó, các giảng viên ngoài việc giảng dạy thì phải thực hiện nhiệm vụ NCKH. Đặc biệt, Chính phủ đã ban hành Nghị định số 109/2022/NĐ-CP, ngày 30/12/2022 về hoạt động KHCN trong các cơ sở giáo dục đại học, trong đó có nhấn mạnh một số nội dung, như: các trường hình thành các nhóm nghiên cứu mạnh về sở hữu trí tuệ, quỹ phát triển KHCN, doanh nghiệp KHCN, hợp tác giữa trường đại học với doanh nghiệp trong lĩnh vực KHCN.

Thông qua hoạt động đào tạo và NCKH, BM/Khoa phát hiện và thu hút nhân tài NCKH. Để qua đó, các GV trong cùng BM hoặc giữa các BM thuộc Khoa tổ chức thành lập nhóm NCKH với sự hướng dẫn và đầu tàu là nhóm trưởng có kinh

ngiệm và năng lực NCKH. Sau đó, thực hiện khảo sát thị trường và nhu cầu của xã hội, doanh nghiệp để xây dựng định hướng về nội dung, chủ đề, lĩnh vực cần nghiên cứu và triển khai thực hiện đề tài NCKH theo nhiệm vụ được phân công của các thành viên trong nhóm; từ đó tìm ra giải pháp cải tiến, nâng cao chất lượng đối tượng nghiên cứu và chuyển giao kết quả nghiên cứu vào đời sống, góp phần phát triển kinh tế - xã hội.

2.2.2. Gắn kết với doanh nghiệp trong việc hợp tác chuyển giao ứng dụng khoa học công nghệ

Việc chuyển giao kết quả NCKH và hợp tác với doanh nghiệp về KHCN được quy định trong Luật Khoa học và Công nghệ, Luật Sở hữu trí tuệ. Trong đó có quy định về quyền lợi của tác giả khi chuyển giao quyền sử dụng sáng chế và lợi nhuận thu được từ việc sử dụng, chuyển giao quyền sử dụng. Đây là những vấn đề cơ bản, có tính chất pháp lý trong việc thực hiện các nội dung liên quan đến chuyển giao kết quả nghiên cứu nhằm đảm bảo hài hòa lợi ích của nhà nghiên cứu và doanh nghiệp.

Dựa trên mối quan hệ được hình thành qua việc trao đổi sinh viên thực tập tại các doanh nghiệp, Bộ môn và Khoa tiếp tục duy trì và phát triển các mối quan hệ này về hoạt động NCKH của GV; từ đó tổ chức triển khai các hoạt động nghiên cứu gắn với đặt hàng NCKH nhằm thúc đẩy hoạt động chuyển giao KHCN của Trường đến doanh nghiệp, ngành, địa phương.

Về phân kinh phí để thực hiện NCKH, GV phối hợp với BM/Khoa huy động nguồn lực hỗ trợ, thiết lập mối quan hệ để chuyển giao sản phẩm nghiên cứu vào ứng dụng thực tiễn. Ngoài ra, Nhà trường cần có chính sách khuyến khích hình thành nhiều nguồn ngân sách chuyên về NCKH để huy động cá nhân, các nhóm, các tổ chức, hiệp hội, doanh nghiệp tham gia đóng góp kinh phí, đặt hàng các đề tài NCKH và thực hiện chuyển giao KHCN. Kết quả chuyển giao KHCN trên thực tế có thể là ý tưởng, giải pháp, mô hình góp phần phát triển sản xuất kinh doanh, kinh tế, kỹ thuật, nông nghiệp, khoa học giáo dục.

2.2.3. Chủ động khai thác và tham gia thực hiện các đề tài, dự án trong tỉnh, khu vực và cả nước phù hợp với hoạt động nghiên cứu của đội ngũ giảng viên trong Khoa

Nhiệm vụ NCKH là một trong bốn nhiệm vụ chuyên môn của Khoa, bên cạnh nhiệm vụ đào tạo, đảm bảo chất lượng và quản lý sinh viên; xây dựng và phát triển chương trình đào tạo; phục vụ

cộng đồng [6]. Nhằm nâng cao chất lượng đào tạo, thực hiện cơ chế tự chủ tài chính theo kế hoạch chung của Trường, BM và Khoa đảm nhận thực hiện các hoạt động gắn đào tạo với NCKH, sản xuất kinh doanh trong khuôn khổ hợp tác giữa Khoa và tổ chức khoa học công nghệ ngoài Khoa, góp phần mang lại hiệu quả, lợi ích kinh tế từ hoạt động chuyển giao sản phẩm NCKH.

Để nâng cao hiệu quả chuyển giao KHCN cho GV của Khoa cũng như đội ngũ GV của Trường thì Bộ môn (BM) và Khoa cần tạo mối quan hệ, gắn kết với các cơ quan, đơn vị ngoài trường để tham gia, cộng tác thực hiện các đề tài nghiên cứu khoa học, viết bài báo khoa học ở các cấp cao hơn như cấp tỉnh, cấp quốc gia, cấp quốc tế. Trên cơ sở, điều kiện, tiềm năng về NCKH, Khoa cùng với Nhà trường hòa nhập và phát triển mạng lưới các trường đại học nghiên cứu để trở thành các trung tâm sản xuất, sử dụng, phân phối, xuất khẩu tri thức và chuyển giao công nghệ mới, hiện đại.

III. KẾT LUẬN

Hiện nay, sự phát triển nhanh khoa học - kỹ thuật - công nghệ dẫn đến kết quả là xuất hiện nhanh, nhiều tri thức, kỹ năng và những lĩnh vực nghiên cứu mới. Khoa học công nghệ ngày càng đóng vai trò quan trọng trong bối cảnh toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế, đặc biệt là cuộc cách mạng công nghệ 4.0 thì việc đẩy mạnh NCKH và chuyển giao KHCN cần được chú trọng. Trong quá trình phát triển của các cơ sở giáo dục, đào tạo và NCKH luôn là mối quan hệ hữu cơ, gắn bó mật thiết có tác dụng tương hỗ, thúc đẩy nhau cùng phát triển. Vì vậy, cần nghiên cứu những vấn đề cơ bản về NCKH và chuyển giao kết quả NCKH của GV trong các cơ sở giáo dục đại học hiện nay, đồng thời đưa ra các giải pháp thúc đẩy hoạt động này thời gian tới. Từ đó, góp phần nâng cao chất lượng dạy và học của Khoa Kinh tế - Luật nói riêng và Trường Đại học Tiền Giang, đồng thời phát triển nguồn nhân lực trình độ cao cho địa phương trong quá trình công nghiệp hóa – hiện đại hóa đất nước.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bùi Việt Phú (2017), *Giáo dục đại học Việt Nam trong xu thế toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế*, Kỷ yếu Hội thảo Khoa học quốc tế chủ đề “Xu hướng phát triển giáo dục trong thế giới toàn cầu hóa”, tr 15-20.
2. Khoa Kinh tế - Luật (2020, 2021, 2022, 2023, 2024), *Báo cáo kết quả thực hiện mục tiêu chất lượng năm học*.
3. Khoa Kinh tế - Luật (2020, 2021, 2022, 2023, 2024), *Báo cáo tổng kết năm học về hoạt động nghiên cứu khoa học*.
4. Quốc hội (2013), *Luật Khoa học và Công nghệ số 29/2013/QH13 ngày 18/6/2013*, Hà Nội
5. Quốc hội (2013), *Luật Khoa học và Công nghệ số 29/2013/QH13 ngày 18/6/2013*, Hà Nội.